Sosiaalialan osaamiskeskukset

Valtiovarainvaliokunta/Kunta- ja terveysjaosto 27.11.2019

Asia: HE 29/2019 vp Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020

Sosiaalialan osaamiskeskusten resurssit hoitaa tehtäväänsä ja resurssitarpeet

Sosiaalialan osaamiskeskusten johtajien verkostona vetoamme eduskuntaan, että sosiaalialan osaamiskeskusten määrärahaa vuodelle 2020 korotetaan 250 000 euroa niiden lakisääteisen kehittämistoiminnan turvaamiseksi hallitusohjelman kirjausten, STM:n selvityksen linjausten ja alan merkittävien ja kasvavien kehittämistarpeiden perusteella.

Hallituksen esityksessä eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2020 kohta 33.60.63 valtionavustus sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan esitetään 200 000 euron leikkausta vuoden 2019 2 950 000 euron tasoon nähden. Esityksessä sivulla Y50 yleisperusteluissa sanotaan kuitenkin ”Sosiaalialan osaamiskeskusten määrärahaan tehdään 0,5 milj. euron tasokorotus vuosina 2020— 2022. Momentin määräraha nousee 2,75 milj. euroon.” Käytännössä tämä olisi tosin 200 000 euron leikkaus tämän vuotiseen valtionavustuksen tasoon nähden. Tämä kirjaus viittaa riihineuvottelussa korjattuun summaan suhteessa valtionvarainministeriön tekemään leikkausehdotukseen.

Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat tähän mennessä ylläpitäneet valtionavustuksellaan niukan, mutta osaavan ja asiantuntevan henkilökunnan. Tämä on mahdollistanut kehittämisvolyymin mobilisoinnin alueilla myös hankeavustuksin. Osaamiskeskusten valtionavustuksen jatkuvat leikkauspaineet vievät kuitenkin kohtuuttomasti aikaa ja energiaa perustyöstä sekä vaikeuttavat myös parhaiden kehittämisosaajien rekrytointia eri puolilla maata. Osaamiskeskustoiminnan rahoituksen leikkauspaineissa on vuosittaisilla korjausoperaatioilla saatu pidettyä valtionavustus 3 M euron tasolla valtakunnallisesti. Jos määräraha alenee tästä tasosta, kyse on jo toiminnan alasajosta. Koska perusrahoitusta ei ole koskaan tasokorotettu, niin todellisuudessa valtionavustus on alentunut toiminnan aloitusvaiheen tasosta 25-30 % ottaen huomioon indeksikehityksen ja inflaation vaikutukset.

Pääministeri Antti Rinteen *hallituksen ohjelman ”Osallistava ja osaava Suomi − sosiaalisesti, taloudellisesti ja ekologisesti kestävä yhteiskunta*” *mukaan voimavarat sosiaalialan tutkimukseen sekä kehittämiseen turvataan pitkäjänteisesti.* Hallitusohjelma sisältää runsaasti vaativia tehtäviä sosiaalialan kehittämiseksi. Sosiaalialan osaamiskeskukset ovat osallistuneet aktiivisesti valtakunnallisten sosiaali- ja terveydenhuollon kehittämisohjelmien toimeenpanoon ja hanketyöhön. Nyt on tarve varmistaa sosiaalihuollon ja sosiaalityön osaaminen, osallisuus ja monialainen yhteistyö *Tulevaisuuden sosiaali- ja terveyskeskus -ohjelmassa*. Sosiaalialan osaamiskeskusten asiantuntijatyötä tarvitaan koko maassa sosiaalityön ydinprosessin vahvistamiseen, asiakkaiden osallisuuden edistämiseen ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen yhteen toimivuuden varmistamiseen tulevaisuuden sote-keskuksia kehitettäessä. Myös sosiaalihuollon *palvelujen digitalisaatiossa, kirjaamisosaamisen systemaattisessa lisäämisessä ja tiedonhallinnan yhtenäistämisessä* on edelleen paljon työtä. THL:n rahoittama Kansa-koulu -hanke päättyy tämän vuoden lopussa. Pääasiassa hankkeiden varassa olleelle tiedonhallinnan kehittämistoiminnalle olisi saatava pitkäjänteiset toimintaedellytykset osaamiskeskusten organisoimana.

Sosiaali- ja terveysministeriö on omassa selvityksessään (Anu Muuri 2019) perustellusti esittänyt, että sosiaalialan osaamiskeskusten perustoiminnan määrärahaa pitäisi korottaa vuodelle 2020 5 M euroon, vuodelle 2021 6 M euroon ja vuodesta 2022 lukien 7 M euron tasolle. Muurin sanoin ***tarve***

sosiaalialan kehittämiselle on kasvava ja panostaminen osaamiskeskusten kehittämistyöhön on keskeistä, jotta palvelujärjestelmän tuottavuutta ja laatua voidaan parantaa.

Riihineuvotteluissa korjattiin osin valtionvarainministeriön äärimmäisen ankaraa leikkausehdotusta. Kuitenkin 3 M euron pitkän ajan vuosittaisesta rahoitustasosta jäi vielä puuttumaan 250.000 euroa. Sosiaalialan osaamiskeskusten toimintaan on koko niiden toiminta-ajan kohdistunut taloudellisten resurssien kiristymistä. Samanaikaisesti paineet sosiaalihuollon osaamisen, palvelujen, ja niiden kehittämisen ja tutkimuksen vahvistamiseksi ovat kasvaneet merkittävästi.

27.11.2019 • Sosiaalialan osaamiskeskusten johtajat

Arto Rautajoki vs. johtaja, Pääkaupunkiseudun sosiaalialan osaamiskeskus Socca
Tapio Häyhtiö, toimitusjohtaja, Varsinais-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Vasso
Tuula Tuominen, toimitusjohtaja, sosiaalialan osaamiskeskus Kanta-Hämeessä, Pirkanmaalla ja Satakunnassa Pikassos
Marja Heikkilä, johtaja, Keski-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Koske
Tarja Kauppila, johtaja, Itä-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus ISO
Merja Salmi, toimitusjohtaja, Länsi- ja Keski-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Sosiaalitaito
Kirsi Kuusinen-James, johtaja, Päijät-Hämeen ja Itä-Uudenmaan sosiaalialan osaamiskeskus Verso
Sanna-Riitta Junnonen, toimitusjohtaja, Kaakkois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Socom
Kaisa Kostamo-Pääkkö, kehitysjohtaja, Pohjois-Suomen sosiaalialan osaamiskeskus Poske
Anne Saarijärvi, vs. kehitysjohtaja, Pohjanmaan maakuntien sosiaalialan osaamiskeskus SONet BOTNIA
Torbjörn Stoor, toimitusjohtaja, Ruotsinkielinen sosiaalialan osaamiskeskus FSKC, osaamiskeskusjohdon koordinaattori